

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Culture of Complaint: De Verenigde Staten - in het kort - beschouwd

Venema, P.

Citation

Venema, P. (1997). Culture of Complaint: De Verenigde Staten - in het kort - beschouwd. *Bestuurskundige Berichten*, 12(1), 17-18. Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234027>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234027>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Logica brengt je van a naar b.
Verbeelding brengt je overal.

A. Einstein

Culture of Complaint

De Verenigde Staten - in het kort - beschouwd

J.P. Venema

In november 1996 zijn verkiezingen gehouden in de Verenigde Staten. Uiteraard werden die gewonnen door de zittende president Bill Clinton. Dit ondanks vele beschuldigingen, onder andere van seksuele intimidatie. Ook *speaker* New Gingrich werd onlangs herkozen, ondanks vermeende belastingfraude. De Amerikanen zijn nog nooit zo ontevreden geweest over de politiek en toch lijken ze de nieuwe termijnen van beide politici te accepteren.

Waarom is Clinton toch weer in het Witte Huis beland? Waarom deed zijn republiekijnse uitdager Bob Dole het boven verwachting? En waarom kon het Congres het maken om Newt Gingrich, ondanks alles, opnieuw te benoemen tot *speaker*?

Het vertrouwen van de Amerikaanse burger in de politiek is nog nooit zo laag geweest. En hij heeft er alle reden toe.

Schandalen zijn aan de orde van de dag. President Clinton en zijn vrouw worden beschuldigd van seksuele intimidatie, en fraude; de *speaker* van belastingfraude (hij bedoelde het overigens niet zo). De republiekijnen die zich in 1994 meester maakten van beide huizen van het Congres en een 'radicale revolutie' zouden starten kozen als kandidaat Bob Dole, een Washingtonse politicus met 35 jaar ervaring. Geen wonder dat het wantrouwen groot is.

Het wantrouwen ten opzichte van de staat werd al

ingebouwd in het politieke systeem. Door de instituties elkaar te laten controleren. De instituties van de staat werden (en worden) gezien als een noodzakelijk kwaad. Het gevaar dat zij ten koste zouden gaan van de vrijheid van burgers en deelstaten ziet men telkens terugkeren in de Amerikaanse politiek.

Naar goed voorbeeld zijn de Amerikaanse burgers net als de stemgerechtigden in andere landen geneigd tot tweeslachtigheid. Men heeft immers 'principes en vaste lasten.'

De overheid moet klein zijn, snel, geen *red tape*, geen begrotingstekort en zich het liefst met niemand bemoeien. Maar, zodra de overheid snijdt in het eigenbelang, heeft men een genuanceerder beeld van het geheel. Te radicaal snijden in sociale voorzieningen is uit den boze.

En daarom scoorde Clinton zo goed. Veel ideeën van de *new right* nam hij over. Hij vijlde wel de scherpe kantjes eraf.

Vervolgens beloofde hij twee volkomen tegenstrijdige vormen van beleid. Hij zou zorgen voor een afgeslankte overheid, maar voor iedereen die hiermee de boot zal missen, zal er een nieuw vangnet komen.

Onlangs (18 december 1996) was een sterk staaltje van deze in de Amerikaanse cultuur ingebakken dubbelzinnigheid te zien. In Oakland (California) keurde de *local school board Ebonics* goed om kinderen in de getto's te helpen. Dit is *slang*, een dialect en een 'verkrachte' vorm van Engels. Door respect te hebben voor hun taal en deze ook te spreken, moet het de kinderen meer zelfrespect geven.

Om het invoeren goed te praten werd een afkomst verzonnen. De 'taal' zou overeenkomsten vertonen met en afgeleid zijn van Niger/Congo Afrikaanse talen en *genetically based*! Met deze absurde verklaring voor gebroken Engels kregen de voorstander veel kritiek.

Deze vorm van politiek correct handelen wordt verafschuwd door Robert Hughes. De auteur van *The Shock of the New* (over de doorbraak van de moderne kunst), *The Fatal Shore* (de geschiedenis van Australië) en *Barcelona* (iets minder goed ontvangen) trekt fel van leer tegen de Amerikaanse cultuur.

In *Culture of Complaint* schrijft hij dat de Amerikaanse cultuur te vergelijken is met 'late Rome... in the corruption and verbosity of its senators, in its reliance on sacred geese (those feathered of our own pollsters and spin-doctors) and its submission to senile deified emperors controlled by astrologers and extravagant wives.' (Dit schreef hij voordat Clinton aan de

macht kwam, maar er is geen enkele reden om aan te nemen dat hij afstand heeft gedaan van zijn woorden. Ze gelden nog steeds.)

In scherpe bewoordingen neemt hij afstand politiek correcte initiatieven die hij (terecht) afdoet met politieke etiquette. Met politiek *an sich* hebben ze niets van doen. De infantilisering om als een bevolkingsgroep iets niet kan, gewoon het niveau te verlagen of iets leuks te verzinnen dat iedereen kan en niemand tegen het hoofd zal stoten (bijvoorbeeld een vak als huiskamerplanten voor de niet al te slimme basketballende studenten!), wordt door hem aan de kaak gesteld.

Voor iemand die de dubbelheid in zowel de Amerikaanse politiek als cultuur beter wil begrijpen is het boek van Hughes een echte aanrader. En na het lezen blijf je hopen dat iemand een vergelijkbaar boek over Nederland zal schrijven.

J.P. Venema

R. Hughes, *Culture of Complaint. The Fraying of America*, Oxford/London 1993.

Lekker gewinkeld ?

En hebt u trek in een heerlijk kopje koffie ?

Kom dan even langs bij croissanterie

"LA RUELLÉ"

voor een heerlijk vers broodje
met een heerlijk kopje koffie

Marsmansteeg 10
2311 EE Leiden
donderdagavond gesloten

Column

Solliciteren

Iedereen kent de verhalen wel: Bereid je goed voor, zie er goed uit en gedraag je goed. Je wordt overstelpt met boekjes met wijze raad. Dus wij maken 40 psychologische tests (worden helemaal gek van de figuurtjes die je ruimtelijk inzicht testen), verzinnen de goede antwoorden (daarbij moet je soms wel erg creatief zijn...) en bedenken intelligente vragen om aan de interviewers te stellen. Vervolgens wordt je sollicitatie-outfit door vriend of vriendin gekeurd en nemen we ons voor om ons niet te studentikoos te gedragen.

Dinsdag 16 januari 1997 om 9.15 D-Day

Op dit voor vele studenten te vroege tijdstip treden we aan. De interviewers zijn enigszins te laat. Ach ja, geeft niet, kan gebeuren. Voor dat we een hand geven aan de interviewers vegen we onze klamme handen even discreet af aan ons jasje. Kopje koffie (volgens de geleerde boekjes altijd aannemen!), koekje, 'kon u het vinden', 'ja hoor geen probleem' (Ja hè, hè, we waren veel te vroeg en hebben al een rondje om het hele blok gelopen.)

Maar nu gaat het echt beginnen:

- Vertelt u eens, waaruit blijkt uw affiniteit met bestuurskunde?
- Eeeehheh, nou ja, ik heb bestuurskunde gestudeerd in Leiden.
- Goh, oh ja, ja, ik zie het staan. Wat leuk.

Tweede interviewer (van personeelszaken) neemt het snel over:

- Wat is tot op dit moment de moeilijkste beslissing geweest die u moest nemen? En wat heeft u daarvan geleerd?

(Deze meneer heeft ook zo'n boekje gelezen, maar deze vraag hebben we vannacht nog geoefend met onze vriend of vriendin.)

- Dat was ... Daardoor ben ik goed in slecht-nieuws gesprekken.... (De andere interviewer wordt ook weer wakker:)

- Ja, u solliciteert naar de functie van beleidsmedewerker op de afdeling financiën. Dat betekent dat u ook de boeken zal moeten controleren?

- Maar in eheh de advertentie staat dat u iemand zoekt die de grote lijnen mee helpt uitzetten?

(De andere interviewer kijkt op en begint een omstandig betoog, waarin hij de ander haarfijn uitlegt wat voor nieuwe medewerker ze eigenlijk zoeken.)

Hoe vaak zal een vergelijkbare situatie wel niet voorkomen? Volgens mij heel vaak. De sollicitant bereidt zich goed voor, maar krijgt tegenover zich een aantal *mutsen*. Er worden geen intelligente vragen gesteld, er wordt niet door gevraagd, men heeft het c.v. niet gelezen, men weet niet goed wat men wil en men gaat intussen andere dingen doen. Het is vaak geen onwil, maar men doet het sollicitatiegesprek er even bij. Dat betekent wel dat je als sollicitant slecht uit de verf komt, want de mogelijkheden om het gesprek te sturen zijn beperkt. Nou wil ik niet beweren dat een gesprek bij een adviesbureau een pretje is. Daar wordt je helemaal doorgezaagd en prikken ze ook door creatief verzonden antwoorden heen. Maar dat de gemiddel-de interviewer zich beter gaat voorbereiden zou heel prettig zijn.